

Oda Başkanımız Ayhan YÜKSEL'in Sempozyum Konuşması:

Sayın Başkan;
Saygıdeğer sektör temsilcileri ve bürokratlar;
Değerli Hocalarım ve Meslektaşlarım;

2014 yılı sektörümüz, mesleğimiz ve meslektaşlarımız için acı dolu bir yıl olmuştur. Yaşanan Soma ve Ermenek facialarında başta 5 maden mühendisi meslektaşımız olmak üzere yaşamını kaybeden tüm maden emekçilerini saygıyla anıyor ve hepinizi TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygı ile selamlıyorum. Odamız İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen 7. Kırmataş Sempozyumu'na hepiniz hoş geldiniz.

Ülkelerin gelişmesinde doğal kaynaklarını kullanılması bir gerekliliktir. Ancak, bu kaynakların tükenen, yenilenemez ve maksimum faydasının gelecek nesillere bırakılmasının gerekli olduğu düşünüldüğünde ciddi bir madencilik politikası ve uygulamaları olmazsa olmaz bir zorunluluktur.

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada madenciliğin kabul edilebilirliğinde yaşanan sorunlar ve giderek artan tepkiler nedeni ile Uluslararası Madencilik ve Metal Konseyi (ICMM) 2003 yılında madencilik endüstrisinin kalkınmaya yönelik taahhütlerinin çerçevesini belirleyen 10 temel ilkeyi şöyle açıklamıştır.

1. Etik madencilik uygulamaları gerçekleştirmek ve bunların paydaşları olan maden işletmesi, devlet, endüstri, toplum vb. kurumlar arasında etkin paylaşımlar olduğu sağlıklı işletmelerle madencilik yapmak.
2. Kalkınma politikalarını, paylaşımcı bir karar verme sürecine dahil etmek.
3. Temel insan haklarının önde olduğu ve kültürlere, gelenek ve göreneklere saygılı madencilik uygulamaları yapmak.
4. Doğru verilere ve bilimsel temellere dayalı risk yönetimi stratejilerini uygulamak
5. İşletmelerin sağlık ve güvenlik koşullarını sürekli iyileştirecek yöntemler arayışında olmak.
6. Çevresel koşulların sürekli iyileşmesine yönelik arayışlar içinde olmak.
7. Biyo çeşitliliğin korunmasına ve entegre arazi planlamasına katkıda bulunmak.
8. İşletmelerde ürün tasarımı, ürün kullanımı, tekrar kullanım ve geri dönüşüm gibi konulara duyarlı ve bunlara imkân sağlayıp teşvik eden modeller geliştirerek atıkların en uygun şekilde yönetilmesini sağlamak.
9. Madenciliğin yapıldığı alandaki toplulukların sosyal, ekonomik ve kurumsal alandaki gelişmelerine katkıda bulunmak.
10. Paydaşlara etkili ve şeffaf taahhütler verme ve iletişim içinde olma ile taahhütlerin yerine getirildiğini kanıtlayan bağımsız kurumlarca onaylanmış raporlamalarla bir uyum içinde olmak.

Literatürde bu on ilke bile yeterli bulunmaz iken, maalesef ülkemiz madencilik sektöründe bu on ilke bile tam olarak benimsenmemiştir. Bu durum sektörün gelişimi açısından da önemli bir tehlike oluşturmaktadır. Madenciliği düzenleyen en gelişkin mevzuat bile sektörün bu ilkeleri benimsememesi durumunda işlevsel olmamaya mahkûmdur.

Madencilik sektörünün tükenen yeraltı kaynaklarının yönetiminde ülke stratejisi olarak benimsenen temel ilkeler, ülkelerin madencilik yaklaşımlarını belirlemektedir. Dünyada madencilik ve petrol endüstrisi gibi tükenen yeraltı kaynaklarının üretiminin yoğun olarak yapıldığı gelişmiş ülkelerde benimsenen en temel yaklaşım şudur:

Maden, petrol doğalgaz vb. tükenen yeraltı kaynakları sadece üretimin yapıldığı dönemin nesillerine değil, gelecek nesillere de aittir. Bu nedenle bu rezervlerin maksimum fayda ile işletilerek elde edilen faydanın gelecek nesillerin kullanacağı yeni kaynaklar oluşturulmasında kullanılması esastır. Dolayısı ile maden ocaklarının maksimum fayda ile çalışması esas iken bu fayda sadece üretime odaklı bir maliyet hesabına dayanmamakta, işletmenin güvenlik, sosyal ve çevresel etkilerin azaltılması, vb. maliyetlerinin üretim maliyetine eklenmesi ile hesaplanmaktadır. Ülkemiz madencilik sektöründe güvenlik, sosyal ve çevresel etkilerin azaltılması maliyetlerin, üretim maliyetlerine tam olarak yansıtılmasına dayalı bir yaklaşım benimsenmemekte, mevzuatın buna zorlayıcı düzenlemeleri eksik olması nedeniyle yetersiz kalmaktadır.

Planlama mühendislik bilim ve mesleğinin en temel ilkesi olup söz konusu mühendislik maden mühendisliği olunca mesleğimizin arama, hazırlık, üretim cevher hazırlama aşamaları ile birlikte çevresel ve sosyo ekonomik sonuçları bir bütünsellik içerisinde değerlendirildiğinde planlamanın kaçınılmaz olduğunu ifade etmek bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ancak ülkemizde ne madencilik alanında nede diğer sektörlerde bilimsel bir planlamadan söz etmek mümkün değildir. Madencilik planlamalarının ve politikalarının en temel uygulaması olan Maden Kanunu son 12 yıl içerisinde 3 kez değişime uğramış ve 18 Şubatta onaylanarak yürürlüğe giren yeni maden kanunu daha şimdiden "yeni kanun ne zaman çıkacak?" şeklindeki sorularla tartışılmaya başlanmıştır.

2004 yılında 5177 sayılı kanun da yapılan değişiklikle ruhsat güvencesine kavuşturulan taş ocakları ve agrega sektörü bu kadar sık değişen ve değiştirilen bir maden kanunu ile ruhsat güvencesinden daha da riskli olan planlama, yatırım ve geleceksizlik sorunları ile karşı karşıya kalmaktadır. Mevzuatın bu duyarsızlığı aynı zamanda tüm sektörü de benzer şekilde etkileyecektir.

Madencilik sektöründeki politikasızlık başta sanayi ve inşaat sektörleri olmak üzere diğer sektörlerde de var olunca sektörümüzün sorunlarının daha da artmasına neden olmaktadır. Sempozyumumuzun konusu olan "Kırmataş" sektörü özellikle büyük kentlerde ki yanlış imar planlamaları nedeniyle rezerv güvenliği sorunu ile karşı karşıya kalmıştır.

1981-2009 yılları arasında kapanmış yaklaşık 1000 adet madeni işletmesi üzerinde yapılan bir araştırma sonucunda bu madenlerin yaklaşık % 75'i planlanmamış, erken kapatılmak zorunda kalan madenlerdir. İncelenen kapatılmış madenlerin sadece %25'i rezervin tükenmesi nedeni ile kapatılmışlardır. Eğer bu araştırma ülkemizde yapılmış olsa sonuçların daha da vahim olacağı herkes tarafından kabul edilebilecek bir gerçeklik olacak olup yeni maden kanununda oluşturulan madencilik bölgelerine ilişkin düzenlemeler buna en güzel örnektir.

Madencilikte, bilimsellik, planlama, gelişim ve kalkınma için gerekli olan en temel ihtiyaç maden mühendisliği bilim ve mesleğini sektörün hizmetine sunmaktır. Ancak 6592 Sayılı maden kanunu değişiklikleri ile yaşanan iş kazalarının ve tüm olumsuzlukların faturaları ile sistemin günahları meslektaşlarımıza çıkarılarak teknik nezaretçilik kaldırılmış, yerine getirilen YTK'lar ile diplomalarımız

tartışmaya açılmış, çalışma alanlarımız sınırlandırılmıştır. Mesleğimize ve meslektaşlarımıza yapılan bu saldırıları püskürtmek ve gerekli mücadeleyi vermek Odamızın en temel görev ve önceliğidir.

Bir cevherin ekonomik olarak çıkartılmasını denetlemek ve düzenlemek devletin en temel görevlerinden biridir. Bir cevherin ekonomik olarak işletilebilirliği hesabında üretim maliyetlerinin yanında güvenlik maliyeti, riskleri azaltma maliyetleri, madenciliğin sosyal ve çevresel etkilerinin azaltılması maliyetleri hesaba katılır. Genellikle kamuoyunda madenciliğin sosyal etkilerinin madencilik disiplini içinde yer almadığı, hatta maden mühendisliğinin bu konuya kafa yormasının mühendislik değil de siyasi kaygılar olduğu gibi bir kanı mevcuttur. Bu kanı bilimsel ve doğru madencilik yaklaşımları geliştirmekle yükümlü olan maden mühendisliği disiplinine uygun değildir.

Bu bilimsel gerçeklikten yola çıkan Odamız, TMMOB ve bağlı Odalar, mesleğin ve meslektaşlarının sorunlarını ülkenin sorunlarından ayrı tutmadan 60 yıldır olduğu gibi bundan sonra da her türlü baskıya rağmen halkımızın ve ülkemizin hizmetine sunmaya, madenlerimize, kentlerimize, derelerimize sahip çıkmaya, ranta, yoksulluğa ve yolsuzluğa karşı durmaya devam edecektir.

Önemli bir madencilik faaliyet alanı olan kırmataş sektörüne dönük gelişmelerin gözden geçirileceği, sorunların tartışılacağı ve çözüm önerilerinin getirileceği, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin tartışılacağı, 7. Ulusal Kırmataş Sempozyumunun mevcut sorunların çözümüne, ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inancımızla sempozyumu destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, sempozyumun düzenlenmesinde emeği geçen İstanbul Şube Yönetim Kurulu'na, Sempozyum Yürütme ve Bilimsel Kurul Üyelerine, bildiri sunarak katkı koyan saygıdeğer meslektaşlarımıza ve hocalarımıza, bizzat katılarak bizleri onurlandıran delegelerimize ve emeği geçen herkese TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına teşekkür ediyor hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Ayhan YÜKSEL
TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
05 Mart 2015, İstanbul